

PDS-ICD-11 – Clinician-Rating Form - v1.1

Velg det utsagnet innenfor hvert område som best beskriver personen generelt, i løpet av de siste to årene

1. Identitet

2 Har ofte ingen følelse av eget selv eller identitet, spesielt sammen med andre mennesker (f.eks. har veldig svake grenser mellom selv og andre; baserer opplevelsen av identitet på ytre faktorer).

1 Er noen ganger forvirret over egen selv- eller identitetsopplevelse, spesielt sammen med andre mennesker (f.eks. overidentifisering med andre; etterligner andres atferd eller interesser).

0 Har en stabil selv- eller identitetsopplevelse.

1 Har en selv- eller identitetsopplevelse som generelt er altfor fastlåst eller begrenset (f.eks. et fastlåst fokus på en bestemt personlig eller yrkesmessig rolle for enhver pris).

2 Har en følelse av seg selv eller identitet som er i overdreven grad begrenset eller urokkelig uansett omstendigheter (f.eks. ekstremt fokus på en spesifikk personlig eller yrkesmessig rolle for enhver pris)

2. Selvfølelse

2 Føler seg verdiløs mesteparten av tiden, noe som forårsaker betydelig lidelse eller påvirker relasjonene til andre mennesker

1 Opplever ofte lav selvfølelse, noe som utløser lidelse eller noen ganger påvirker relasjonene til andre mennesker

0 Opplever som regel ingen vansker med selvfølelse

1 Føler seg ofte bedre enn andre, noe som påvirker relasjonen til andre mennesker

2 Føler seg overlegen, noe som påvirker hvordan personen forholder seg til andre mennesker

3. Selvoppfattelse

2 Mener selv at de ikke har noen sterke sider eller evner (dvs. ingen positive kvaliteter)

1 Mener selv at de har få sterke sider eller evner (dvs. få positive kvaliteter)

0 Har en god forståelse av egne styrker og begrensninger

1 Mener selv at de har få begrensninger eller svakheter (dvs. få negative kvaliteter)

2 Mener selv at de ikke har begrensninger eller svakheter (dvs. ingen negative kvaliteter)

PDS-ICD-11 – Clinician-Rating Form - v1.1

4. Mål

- 2** Er sjelden i stand til å sette og følge realistiske mål (f.eks. impulsiv eller forhastet atferd, som forårsaker problemer med målrettethet; betydelig innskrenkning i egen målrettethet på grunn av frykt eller skam)
- 1** Har noen ganger vansker med å sette eller følge realistiske mål (f.eks. på grunn av usikkerhet, avhengighet, impulsivitet, eller manglende planlegging)
- 0** Har ingen problemer med å sette og følge realistiske mål
- 1** Blir noen ganger overdrevent målrettet og har vansker med å justere eller endre egne mål (f.eks. rigide normer, overdreven stahet, eller urealistiske forventninger; holder på urimelig vis fast i mål hvor det er liten sjans for å lykkes)
- 2** Er som regel overdrevent målbevisst og synes det er nesten umulig å justere eller endre en målsetning (f.eks. helt kompromissløs eller ekstremt sta)

5. Interesse for relasjoner

- 2** Streber med å unngå andre mennesker i en grad som forårsaker betydelige problemer (f.eks. ekstrem isolering eller følelser seg ekstremt stresset ved samvær med andre)
- 1** Unnviker innimellom andre mennesker i en grad som forårsaker problemer (f.eks. sosial isolering eller en følelse av stress ved samvær med andre)
- 0** Har en god balanse mellom å føle seg komfortabel med å være alene *versus* være sammen med andre
- 1** Blir noen ganger følelsesmessig dårlig eller urolig når det ikke er andre i nærheten (f.eks. føler seg ensom eller lengter etter oppmerksomhet)
- 2** Blir ofte følelsesmessig dårlig, urolig, eller desperat når det ikke er andre i nærheten (f.eks. føler ekstrem ensomhet, forlatthet eller kraftig lengsel etter oppmerksomhet)

6. Forstå andres perspektiv

- 2** Tenker aldri over eller forstår aldri andre menneskers tanker og følelser, noe som forårsaker alvorlige relasjonelle problemer
- 1** Tenker ofte ikke over eller forstår ofte ikke andre menneskers tanker eller følelser, noe som forårsaker relasjonelle problemer
- 0** Tenker over og kan lett forstå andre menneskers tanker og følelser
- 1** Bruker ofte for mye tid på eller overveier altfor intenst hva andre tenker eller føler, noe som fører til at personen blir psykisk dårlig
- 2** Overveier alltid og altfor intenst hva andre tenker og føler, selv over lengre perioder, noe som fører til alvorlige psykiske plager

PDS-ICD-11 – Clinician-Rating Form - v1.1

7. Gjensidighet i relasjoner

- 2** Er alltid veldig egoistisk, noe som forårsaker problemer i relasjoner (f.eks. mishandling, manipulering eller veldig kontrollerende atferd, som medfører skade på- eller alvorlig lidelse for andre mennesker)
- 1** Er noen ganger for egoistisk, noe som forårsaker relasjonelle problemer (f.eks. frekkhet, uempatisk, selvhevdende eller dominerende atferd, som leder til konflikter med- eller lidelse for andre mennesker)
- 0** Klarer å etablere og holde på nære og gjensidige tilfredstillende relasjoner (f.eks. passende prioritering av egne og andres behov)
- 1** Klarer noen ganger ikke å prioritere egne behov i relasjon til andre, selv om det leder til skade (f.eks. setter andres behov over egne behov på en måte som skaper lidelse; bli i et dysfunksjonelt forhold)
- 2** Klarer sjelden å prioritere seg selv i relasjoner, selv når det blir skadelig (f.eks. er overdrevent medgjørlig i en grad hvor det ikke er mulig å avbryte relasjonen til tross for mishandling, kontroll, eller på annet vis blir et offer)

8. Håndtering av uenighet

- 2** Oppsøker ofte krangler eller konflikter med andre, noe som forårsaker alvorlige relasjonsproblemer (f.eks. leder til mangel på tillitsbaserte vennskap eller parforhold)
- 1** Kommer innimellom i krangel eller konflikter med andre, noe som forårsaker relasjonsproblemer (f.eks. resulterer i færre vennskap eller vansker med å bevare et parforhold)
- 0** Klarer å håndtere uenigheter og konflikter i relasjoner på en samarbeidende måte
- 1** Unngår ofte uenighet eller konflikter med andre, noe som forårsaker problemer (f.eks. vansker med å hevde egne behov som leder til lav livskvalitet)
- 2** Unngår for enhver pris uenighet og konflikt med andre, noe som forårsaker alvorlige problemer (f.eks. er ikke i stand til å hevde egne behov, noe som resulterer i manglende livskvalitet)

9. Følelsesmessig kontroll og uttrykk

- 2** Klarer ofte ikke å regulere egne følelser, noe som forårsaker alvorlige problemer for personen selv eller andre
- 1** Har noen ganger problemer med å regulere egne følelser, noe som forårsaker problemer for personen selv eller andre
- 0** Kan som regel regulere eller uttrykke følelser på en passende måte
- 1** Følelser blir noen ganger undertrykket eller kommer ikke til uttrykk, inkludert aleksitymi, noe som forårsaker noe problemer for personen selv eller andre
- 2** Følelser blir nesten alltid undertrykket eller kommer aldri til uttrykk, inkludert alvorlig aleksitymi, noe som forårsaker alvorlige problemer for dem selv eller andre

PDS-ICD-11 – Clinician-Rating Form - v1.1

10. Regulering av atferd

- 2** Handler ofte så raskt eller impulsivt at det forårsaker alvorlige problemer for personen
- 1** Handler noen ganger på impuls uten å vurdere konsekvensene, noe som forårsaker problemer for personen
- 0** Klarer som regel å være spontan og samtidig ha passende kontroll over egne handlinger
- 1** Er noen ganger så kontrollert i egne handlinger at personen ikke får like mye ut av livet som andre gjør
- 2** Er ofte så overkontrollert i egne handlinger at personen nesten ikke får noe ut av livet

11. Opplevelse av virkeligheten under stress

- 0** Under følelsesmessig press er opplevelsen av den situasjonelle eller interpersonlige virkeligheten som regel treffende
- 1** Under følelsesmessig press er opplevelsen av den situasjonelle eller interpersonlige virkeligheten noe forvrengt (f.eks. forventer at det verste skal skje; føler seg avvist når kritisert av andre)
- 2** Under følelsesmessig press er opplevelsen av den situasjonelle eller interpersonlige virkeligheten betydelig forvrengt (f.eks. overdreven mistenksomhet mot andre; opplevelse av drømmelignende tilstand)
- 3** Under følelsesmessig press mistes ofte opplevelsen av den situasjonelle eller interpersonlige virkeligheten (f.eks. forbigående hallusinasjoner eller andre uvanlige opplevelser; depersonalisering; ekstrem mistenksomhet)

12. Skade seg selv (intensjonelt eller ikke)

- 0** Skader aldri seg selv
- 1** Skader seg selv sjeldent (f.eks. en eller to mindre episoder med selvskade; ingen suicidale handlinger)
- 2** Skader seg selv noen ganger (f.eks. noen episoder med selvskade, minst en suicidal handling)
- 3** Skader seg selv ofte (f.eks. en del episoder med selvskade; betydelige suicidale handlinger)

13. Skade andre (intensjonelt eller ikke)

- 0** Skader aldri andre
- 1** Skader sjeldent andre (f.eks. et fysisk overfall, et tilfelle hvor andre er utsatt for fare)
- 2** Skader noen ganger andre (f.eks. flere ganger utsatt noen for fysisk overfall eller fare)
- 3** Skader ofte andre (f.eks. gjentatte ganger utsatt andre for fysiske overfall eller fare)

PDS-ICD-11 – Clinician-Rating Form - v1.1

14. Når alle emnene tas i betraktning (spørsmål 1-13), i hvor stor grad vurderes de å ha medført problemet i viktige områder i personens liv (f.eks. personlig, familie, sosialt, utdanning og arbeid)?

0 *Ingen eller noe vansker* (f.eks. ingen merkbar forstyrrelse i sosiale, yrkesmessige eller interpersonlige relasjoner; problemer avgrenset til spesifikke relasjoner eller situasjoner)

1 *Mild funksjonsnedsettelse* (f.eks. begrenset til avgrensede områder som parforhold og på jobb; viser seg på flere områder men i mild grad; klarer generelt å holde på jobb og ha noen relasjoner, men kan ha problemer med overordnede, kollegaer, og venner)

2 *Moderat funksjonsnedsettelse* (f.eks. markant funksjonsnedsettelse, men nivået kan være bevart på noen områder; relasjoner er tilbøyelige til å være karakterisert av konflikt, unngåelse, tilbaketrekning eller ekstrem interpersonlig avhengighet)

3 *Alvorlig funksjonsnedsettelse* (f.eks. stor funksjonsnedsettelse på nesten alle livsområder; alvorlig påvirkning på stort sett alle relasjoner; fraværende eller veldig kompromittert evne og villighet til å utføre forventede sosiale eller yrkesmessige roller)

PDS-ICD-11 – Clinician-Rating Form - v1.1

Personality Disorder Severity ICD-11 (PDS-ICD-11) Scale – Clinician-Rating Form v1.1

Skåringsanvisning

Punkt 1-10 skåres 2 – 1 – 0 – 1 – 2

Punkt 11-14 skåres 0 – 1 – 2 – 3

PDS-ICD-11 Clinician-Rating Form skåres ved å summere alle 14 punkter (sumskår fra 0 til 32).

Merknad. I tilfeller hvor personen kan skåres med mer enn ett svaralternativ, så teller svaret med høyest skår.

Sitering av 14-item PDS-ICD-11 Clinician-Rating Form

Sellbom, M., Brown, T. A., & Bach, B. (2023). Development and Psychometric Evaluation of the Personality Disorder Severity ICD-11 (PDS-ICD-11) Clinician-Rating Form. *Personality and Mental Health*. <https://doi.org/10.1002/pmh.1596> <https://doi.org/10.1002/pmh.1596>

Utvikling og oversettelse

PDS-ICD-11 Clinician-Rating ble utviklet i henhold til WHO ICD-11 Clinical Descriptions and Diagnostic Requirements (CDDR) med henblikk på å vurdere tilstedeværelse og alvorlighetsgrad av personlighetsproblemer. Dette ble utført i et samarbeid mellom de følgende institusjonene:

Department of Psychology
Personality, Psychopathology, and Measurement (PPM) Lab
University of Otago
Dunedin 9016, New Zealand

Psychiatric Research Unit
Center for Personality Disorder Research (CPDR)
Mental Health Services, Region Zealand
Slagelse 4200, Denmark

Oversettelse og bruk av PDS-ICD-11 Clinician-Rating er til fri bruk etter avtale med forfatterne: Bo Bach (bbpn@regionsjealland.dk) og/eller Martin Sellbom (martin.sellbom@otago.ac.nz)

Norsk oversettelse ved Tore Willy Lie og Lars Lien (2023).